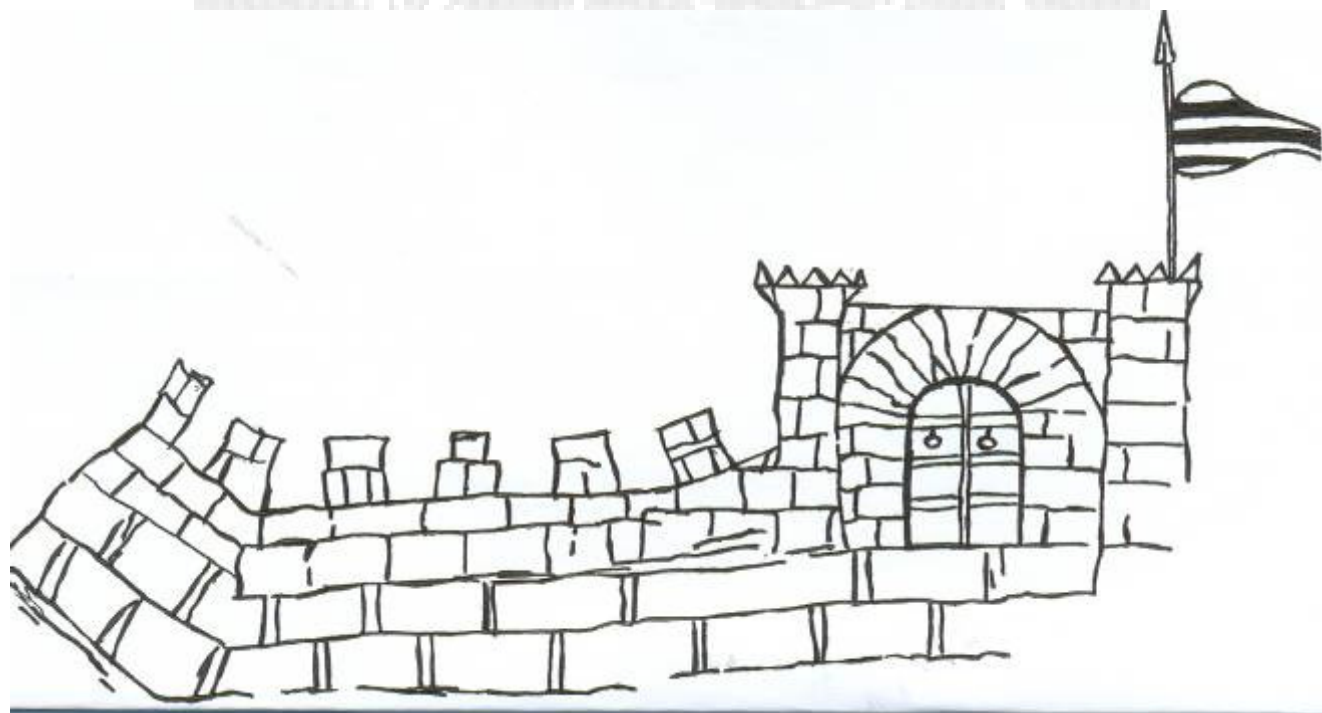

A Carn!

**Publicació electrònica
d'Història Militar Catalana**

I Època Any II núm. 3 gener de 2007

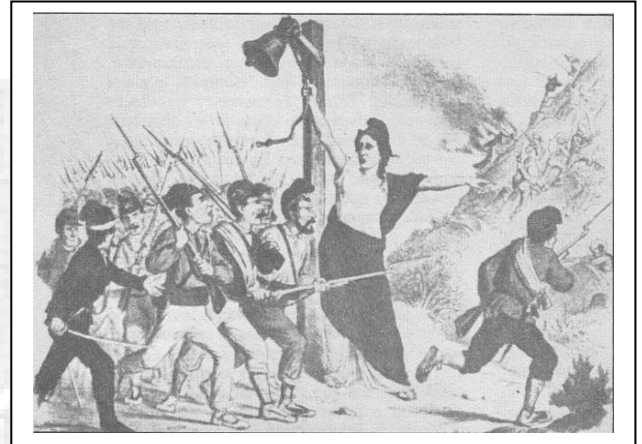
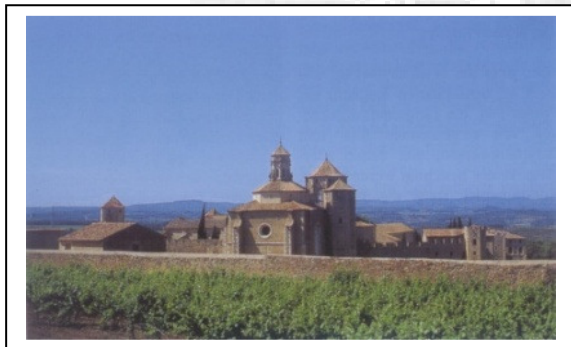

Sumari

4 - EDITORIAL: *El nostre Ir. Aniversari*

5 – Les víctimes de la Tercera Carlinada, a Tarragona

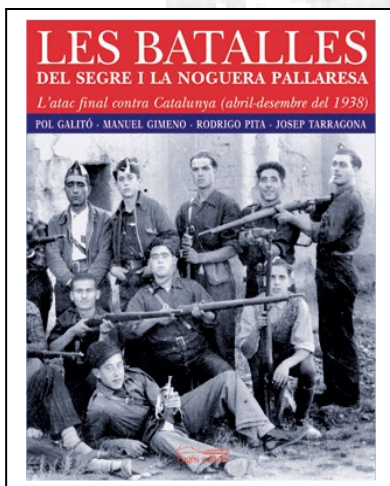
10 – Els efectes de la Guerra Civil a les Muntanyes de Prades

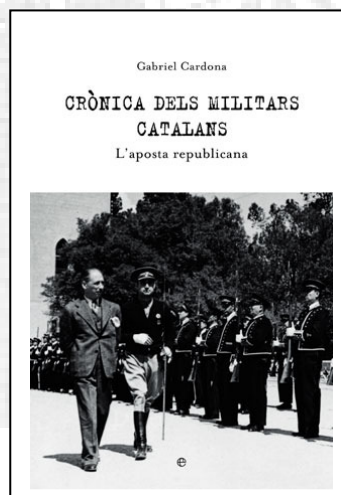
17 – EL PERSONATGE: Mostaròs, el ‘Brau’

21 – NEWS

23 - LLIBRES: L'Art de la Guerra, de Sunzi

La batalla del Segre

Crònica dels militars catalans

31 – La fotografia Kati Horna a l'Arxiu de Salamanca

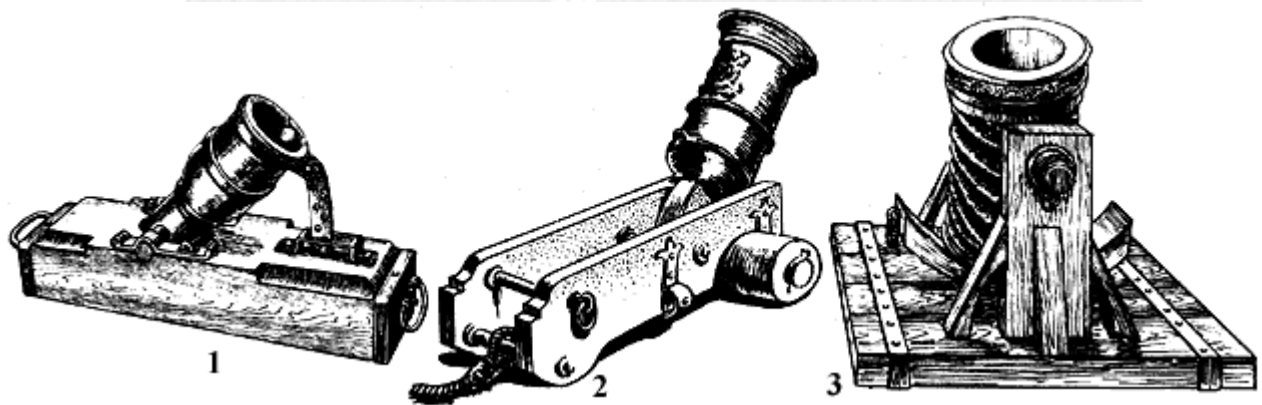
EXPUGNARE OPPIDUM: L'assalt a Alcover (1464)

Durant la guerra civil, dita de Joan II (1462-1472), es van dur a terme multitud d'expugnacions, i moltes localitats que les patiren, van repetir. Alcover va ser una d'elles, ja que va estar assetjada i/o amenaçada d'assalt fins a tres vegades. La última, fou la que ens ocupa, i va ser la última perquè quan caigué en poder dels seus assaltants (l'exèrcit joanista), va ser víctima de tan brutals represàlies que la vila no es va permetre assolir una relativa normalitat civil i política fins 13 anys més tard.

Alcover ja havia patit un primer setge l'abril de 1463, en el qual, si bé l'Arquebisbe Urrea va haver de llevar-lo derrotat, els alcoverencs no van deixar de perdre-hi almenys set dels seus veïns. El segon setge s'escaigué a mitjans setembre, essent els caps de l'host joanista l'arquebisbe Pere d'Urrea i el comte de Prades, i el seu principal defensor, el capità García Romero i 25 dels seus homes, a banda de la població civil. Tampoc aquesta vegada es van poder emparar de la vila els atacants, mal que foren assassinades tres dones mentre treballaven al camp. Com a episodi notable cal destacar que els d'Urrea no van dubtar a escarnir i apallissar els presoners que posseïen a vista dels seus parents alcoverencs.

El tercer i definitiu setge, degué iniciar-se vers el 12 d'agost de 1464, amb els mateixos protagonistes, a més del propi Joan II, que infeudà la vila en favor del capità Rodrigo de Perea. Aquest cop sí, l'expugnació va triomfar, gràcies a l'artilleria, ja que encara no s'estilava la tècnica de la mina. Per obrir forat a la muralla alcoverenca, feia falta una peça d'artilleria ben grossa, de manera que el 19 d'agost, Joan II manà per escrit que li trametessin una bombardera des de Poblet. Així que arribà, començà a disparar i enderrocà una part de la muralla obrint bretxa per a l'assalt. Era l'últim dia del setge, el 21 d'agost de 1464. L'assalt fou ferotge, i la resistència desesperada, però al final veient-se perduts, els defensors es van rendir "a mercè", o sigui, a clemència dels seus agressors. Però aquests no en tenien gens de clemència, i van sotmetre la vila a cinc dies de saqueig. A més d'això, van prendre un paquet de represàlies brutals, indignes de tot exèrcit i de tota guerra. Es van penjar alguns dels defensors a les muralles; al bombarder alemany (Gualter) que dirigia l'artilleria alcoverenca li foren llevades les mans i buidats els ulls, i al cap Joan Montserrat el van executar i els seus béns van ser confiscats i donats als Bover; el castell de la localitat va ser enderrocant sense que n'hagi quedat cap vestigi, i al lloc conegut com *Costa de les Forques*, van penjar-hi tot el Consell municipal i a tots els forasters, exposant els cossos penjats molts dies. Sens dubte, els joanistes pretenien esborrar Alcover del mapa, i quasi ho aconseguïen, ja que la població va quedar deserta, i àdhuc se li va manllevar el nom; només a partir de 1476 l'Arquebisbe els restituí els privilegis i van poder recuperar-lo.

ZURITA, JERÓNIMO. *Anales de la Corona de Aragón*. Saragossa: Institución Fernando el Católico, 1979, IV, llibre XVII, cap. LVII; VIDAL I ROSICH, COSME [JOSEP ALADERN]. *Alcover. Monografia històrica*. Alcover, 1877; IGLÉSIES, JOSEP. *Pere d'Urrea i la guerra de Joan II al Camp de Tarragona*. Barcelona: Rafael Dalmau Editor, 1964; MORERA I LLAURADÓ, EMILIO. *Tarragona Cristiana*. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Diputació, 1954, III, 255-271; CORTIELLA I ÓDENA, FRANCESC. *Una ciutat catalana a darreries de la Baixa Edad Mitjana: Tarragona*. Tarragona: Institut d'Estudis Tarraconenses Ramon Berenguer IV, Diputació, 1984, p. 374-377; GORT I JUANPERE, EZEQUIEL. *Reus i el Camp durant la Guerra Civil. 1462-1472*. Reus: Associació d'Estudis Reusencs, 1984, p. 68-96; GORT I JUANPERE, EZEQUIEL. "Un episodi de la Guerra Civil catalana: el setge d'Alcover (1463-1464)". *Quaderns d'Història Tarraconenses*, X (1990) 39-57; GORT I JUANPERE, EZEQUIEL. "Alcover medieval". en: *Alcover. Una història*. Tarragona: Centre d'Estudis Alcoverencs, 1997; CAVALLÉ BUSQUETS, JOAN. "Entre la guerra civil del segle XV i la guerra dels Segadors". *id.*, 97-167; SERRA MASDEU, ANNA I. "L'Alcover dels últims Àustries i els primers Borbons", *id.*, 169-196.

A Carn! Publicació electrònica d'Història Militar Catalana

Director: Manel Güell [mguell@altanet.org]; **Col·laboradors:** Núria Florensa, Ramon Perelló, Joan-Hilari Muñoz i Sebastià; Josep M. Grau, Roser Puig, Josep M. Güell, Jordi Rovira; **Imatges:** (Per ordre d'aparició) *Portada* – Dibuix de la muralla de Cervera (portal de Santa Maria), fet a la coberta del primer volum de l'*Obra del mur* (1374) [TURULL RUBINAT, MAX. *El règim municipal de paeria. Cervera 1331-1333. Dinàmica social i política*. Lleida: Editorial Virgili & Pagès, 1986, p. 208/209]; *Sumari* – "¡Catalanes a la montaña!", gravat de 1872 [GUZMÁN, EDUARDO DE. "Nacimiento, vicisitudes y muerte de la Primera República Española". www.sbhac.net/.../1Republica.htm]; Poblet ["Leseprobe: Autoroute 4. Muntanyes de Prades und dar Kloster Poblet", www.hispa-guide.de/de/car2.html]; *Expugnare Oppidum* – Tipus de bombardes del segle XV [www.pirates.vif2.ru/pics/weapons/bombarda.jpg]. Les imatges de les portades dels llibres recencionats, a la web de referència de la recensió.

A Carn! no es considera responsable de l'opinió, tendència ideològica o contingut empíric que puguin semblar indicar o expressin els articles i col·laboracions que ciberpublica. *A Carn!* és un projecte personal, pensat, dissenyat, desenvolupat, omplert, gestionat i distribuït per Manel Güell amb ajut de col·laboradors, que ofereix un espai web de contingut semiobert i lliure circulació per acollir tota participació capaç d'aportar informació, debat, crítica, suggeriments, etc., amb els quals ampliar el coneixement de la història militar de Catalunya. Existeix, en tot cas, el compromís tàcit de rigorositat pel que fa al tema de citació i referències bibliogràfiques, compromís que s'exigeix a tot col·laborador que hi vulgui publicar. Aquesta publicació és lliure i gratuïta i els ciber subscriptors ho són únicament a tall d'haver estat inclosos al mailing d'enviaments; no es cobra preu ni retribució, ni tampoc es paga cap aportació.

A Carn! penjarà en una site, sengles versions de cada número, en català i en castellà, però no garanteix les condicions i/o la correcta prestació dels serveis que aquella web oferti als usuaris d'Internet per terceres persones alienes a la nostra publicació, ni tampoc que aquests compleixin la normativa vigent en matèria de protecció de dades de caràcter personal i comerç electrònic. Tampoc es fa responsable dels possibles danys ocasionats per interferències, desconnexions, virus informàtics, avaries telefòniques, sobrecàrregues, retards o bloquejos de la xarxa, o altres perjudicis del sistema electrònic, ni molt menys dels danys que puguin causar terceres persones mitjançant il·legítimes intromissions, fóra del nostre absolut control.

<http://perso.wanadoo.es/ramon19630427>; www.irmu.org > Notícies; www.delaguerra.org > Enllaços; <http://seneca.uab.es/historia/hn0708.htm>; <http://hispanianova.rediris.es/enlaces/hn0708.htm>.